

◆ **Ví dụ 1:**

Dữ liệu về	Phương pháp có thể sử dụng
Địa lí, Lịch sử	Thu thập từ nguồn có sẵn
Thực tiễn (môi trường, tài chính, y tế, phỏng vấn, lập phiếu hỏi, thu thập từ nguồn giá cả thị trường)	Phỏng vấn, lập phiếu hỏi, thu thập từ nguồn có sẵn, internet
Mức độ hài lòng của công dân	Quan sát, phỏng vấn, lập phiếu khảo sát

◆ **Ví dụ 2:** Để thu thập mỗi dữ liệu sau, ta nên làm thế nào? Đó là thu thập dữ liệu trực tiếp hay gián tiếp?

- Dữ liệu về xếp hạng FIFA của bóng đá Việt Nam trong thời gian gần đây.
- Số liệu về sự phát triển chiều cao của một giống cây mới theo thời gian.

Hướng dẫn giải

- Để thu thập về dữ liệu về xếp hạng FIFA của bóng đá Việt Nam trong thời gian gần đây, cách tốt nhất là ta vào website của Liên đoàn bóng đá Thế giới (FIFA) tại địa chỉ fifa.com/fifa-world-rankink/vie để thu thập. Đây là phương pháp thu thập dữ liệu gián tiếp.
- Để có số liệu về sự phát triển chiều cao của một giống cây mới theo thời gian, ta trồng cây và định kì đo chiều cao, ghi lại kết quả. Đây là phương pháp thu thập dữ liệu trực tiếp.

BÀI TẬP CƠ BẢN

Bài 1: Em hãy đề xuất phương pháp thu thập dữ liệu cho các vấn đề sau:

- Sản lượng thanh long và cà phê xuất khẩu của Việt Nam trong bốn năm gần đây.
- Ý kiến của học sinh lớp 8 về chất lượng bữa ăn bán trú.

Bài 2: Lớp trưởng lớp 8A muốn thu thập thông tin về các môn thể thao yêu thích của các bạn trong lớp. Theo em, bạn lớp trưởng có thể thu thập những thông tin đó bằng cách nào?

Bài 3: Sử dụng phương pháp thích hợp để thu thập dữ liệu và lập bảng thống kê dân số 6 tỉnh thuộc Vùng đồng bằng sông Cửu Long: Long An, Tiền Giang, Bến Tre, Vĩnh Long, Trà Vinh, Hậu Giang.

Bài 4: Em hãy đề xuất phương pháp thu thập dữ liệu và lí giải về việc lấy ý kiến học sinh lớp em đối với các tiết mục văn nghệ dự thi “Giai điệu tuổi hồng” của lớp.

Bài 5: Em hãy cho biết phương pháp thu thập dữ liệu trong mỗi trường hợp sau là trực tiếp hay gián tiếp.

- nam vào website của tổng cục thống kê ghi lại số quận/huyện của các tỉnh/ thành phố thuộc các tỉnh Tây Nguyên.
- Thầy giáo dạy Giáo dục thể chất đã đo và ghi lại thời gian chạy cự li 100 mét của các bạn học sinh khối 8.

II. PHÂN LOẠI DỮ LIỆU THEO CÁC TIÊU CHÍ

Thông tin về 6 bạn học sinh trong câu lạc bộ cầu lông của Trường Trung học cơ sở Nguyễn Gia Thiều tham gia hướng dẫn giải đấu của tỉnh được cho bởi bảng thống kê sau:

STT	Họ và tên	Khối	Chiều cao	Giới tính	Kỹ thuật phát cầu	Số nội dung thi đấu
1	Huỳnh Tuấn Khang	7	154	Nam	Khá	2
2	Nguyễn Quang Quân	6	150	Nam	Tốt	1
3	Nguyễn Ngọc Phương Hân	9	162	Nữ	Trung bình	2
4	Hồ Đan Bảo Thy	7	158	Nữ	Khá	3
5	Đặng Gia Phát	9	167	Nam	Tốt	3
6	Phạm Thị Hồng My	8	165	Nữ	Khá	2

- 1) Phân loại các dữ liệu trong bảng thống kê trên dựa trên hai tiêu chí định tính và định lượng
- 2) Trong số các dữ liệu định tính tìm được, dữ liệu nào có thể so sánh hơn kém?
- 3) Trong số các dữ liệu định lượng vừa tìm được, Dữ liệu nào là số đếm?

♦ **Kiến thức cần nhớ**

Dữ liệu định tính được chia làm hai loại:

- Dữ liệu định danh là dữ liệu thể hiện cách gọi tên. Ví dụ: giới tính, sắc màu, nơi ở, nơi sinh,...
- Dữ liệu biểu thị thứ bậc là dữ liệu thể hiện sự hơn kém. Ví dụ: mức độ hài lòng, trình độ tay nghề khối lớp,...

Dữ liệu định lượng nhận giá trị thực và được chia làm hai loại:

- Loại rời rạc là dữ liệu chỉ nhận hữu hạn giá trị hoặc biểu thị số đếm. Ví dụ: cỡ giày, số học sinh, số ngày công, số vật nuôi.
- Loại liên tục là dữ liệu có thể nhận mọi giá trị trong một khoảng nào đó. Ví dụ: chiều dài, khối lượng, thu nhập, thời gian.

♦ **Ví dụ 2:** Cho các loại dữ liệu sau đây:

Môn thể thao yêu thích của một số bạn học sinh lớp 8C: đá bóng, bóng rổ, bóng chuyền,...

- Chiều cao (tính theo cm) của một số bạn học sinh lớp 8C: 152,7; 148,8; 160,2;...
- Xếp loại học tập của một số bạn học sinh lớp 8C: tốt, chưa đạt, đạt, khá,
- Điểm kiểm tra môn Toán của một số bạn học sinh lớp 8C: 5; 10; 8; 4;...

- a) Tìm dữ liệu định tính và dữ liệu định lượng trong các dữ liệu trên.
- b) Trong số các dữ liệu định tính vừa tìm được, dữ liệu nào có thể so sánh hơn kém?
- c) Trong số các dữ liệu định lượng vừa tìm được, dữ liệu nào là rời rạc? Vì sao?

Hướng dẫn giải

- a) Môn thể thao yêu thích và xếp loại học tập là dữ liệu định tính.
Chiều cao và điểm kiểm tra môn Toán là dữ liệu định lượng.
- b) Trong số các dữ liệu định tính tìm được, chỉ dữ liệu xếp loại học tập có thể so sánh hơn kém.
- c) Trong số các dữ liệu định lượng tìm được thì điểm kiểm tra môn Toán của học sinh là rời rạc vì nó chỉ nhận hữu hạn giá trị.